

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան ... 12 Թր.

Վեցամսեայ ... 6 "

ՍՐՏԱՍԱՀԱՆԱԿ

Երկու քիւ միկ ծրարով

Տարեկան ... 12 Թր.

Վեցամսեայ ... 7 Թր.

ՍՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տոլար

Վեցամսեայ 1.50 "

ԿԱՆԵԻԿ

Մանուկ 20 սանթիմ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ս Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԹԻ ՍՅՆՆ 230 Թ ՎԱՐԻ ԵՆ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journal

„Ira vounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

Иравунк“

ВАРНА

Գրութուններ եւ լին տրուիր

ՍԱՍՈՒՆ ԵՒ ՄՈՒՇ

Պուրկ. հետագր. գործակալություն
Ժրտուներ և հարդարում

Կ. Պոլիս 20 յունիս

Այն լուրը՝ որուն համեմատ իրր թէ սպառնական նամակներ ստացեր են զհասանառությունը հայ յեզագրականներէ, ճիշդ չէ։ Ստացուած նամակները կը նկարագրեն միայն Բաղէշի նահանգին մէջ տեղի ունեցած դէպքերը եւ վիճակին ծանուցութիւնը ու միեւնոյն ատեն կը խնդրեն որ 1896 ի շարդերուն կրկնութեան կարելիութիւնը արգիւրէ։

Տաճկական աղբիւրներու համեմատ հայ փոխտտականներու իրենց Սասնոյ բնակարանները վերադառնալը աւարտեր է։ Ինչու կը փնտռուին վերջին խնդրութեանց պարագլուխները։ Հիւպատոսական տեղեկութեանց համեմատ քաղաքային եւ զինուորական իշխանութիւնք աւելի լաւ վարուիլ սկսած են շնորհիւ հակէ տրուած հրամաններուն։

Թուրքերուն եւ Քիւրտերուն Հայոց դէմ գրգռուլ տրամադրութիւնը ըստ երեւոյթին հանգարտեր է. առ ոչ ժամ եւ ոչ մէկ բռնութիւն տեղի կունենայ։

Ուաշինկթըն 20 յունիս

Պարսկահայոց առաջնորդները հեռագրած են պետական քարտուղար Տ. Հէյնին թէ Թուրքերը բարբարոսական շարդեր կը գործեն եւ թէ ժողովուրդը ջերմապին կաղերսէ յանուն քրիստոնէութեան ու մարդասիրութեան, որպէսզ Լ. Ք. Բրիկեան կանաւարութիւնը փրկէ անվերջներու կեանքը։

ԹԱՆ ԼՐԱԳՐԵՆ

Կ. Պոլիս 29 յունիս

Հինգ հազար Հայեր լեռն մեկնեցան Մուշի կառավարին հետ որոն յանձնուած է գտնուել տեղաւորել, վեց հարիւր հոգի կը մնան դաշտին մէջ։ Մեծ վէպերը հրամայեց որպէսզի զբաւ եւ ուսուցիչ զրկուի անոնց։

Կ. Պոլիս 30 յունիս
Կը վստահեցնեն թէ Ապտիւլ-Հատի եւ Ապտիւլ-Պապի զիգապանները, որոնք իրենք թշնամութեամբ վարուած էին Հայոց դէմ, Սփ. իկեան Թրիպոլի աքսորուեցան։

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

(Ուղղութեամբ Կ. Պոլսի Հայոց պատրիարքին)

«Ապրիլ 10-ին, շաբաթ օր ժամը 9-ու. կէսին մեկնեցանք ի Սասուն, Վսեմ. կուսակալին հետ, ընկերակցութեամբ Բաղէշի ընդհանուր դատաւարին, միւսկիւղին, Մշտ կառավարչի օգնականին եւ Բաղէշի խաւրէի ժողովոյ երկու հայ անդամներուն։ Նոյն գիշերը իջնանցանք Ս. Յովհաննու վանքին ստորոտը գտնուած հաշարակ Գըզըլ հաշ գեղը, որ հասած էին մեզմէ առաջ զինուորական հրամանատար Սալիմ փաշա եւ զօրաց վաշտերի Մուշի ուղղակի Սասուն բարձրանալու համար ճամբուն ձիւնապատ եւ անանցանելի ըլլալուն հարկ տեսնուած էր Գըզըլ-հաշի գծէն վեր ելնել։

«Ապրիլ 11, կիրակի օր ժամը 1-ին խորովին մեկնեցանք Գըզըլ հաշէն եւ ժամը 9 ին հասանք Սասնոյ Լաչօքան անուն քրդաբնակ գիւղը։ Հոս հասան նաեւ Ս. Յովհաննու վանքի վանահայրական փոխանորդ Առաքել վարդապետ Մատթեան, ըստ մասնաւոր հրամանի վսեմ. կուսակալին ինչպէս եւ իրենց փոխ. կառավարչը եւ նոյն գաւառի պատկանեալ Գուրի գիւղի գալմազամը, երկուսն ալ նոյն գիւղին մէջ կուսակալէն կանչուելով ի ներկայութեան պատգամաւորութեան անդամը՝ ցոյց տուեցան ի վերադարձի քրդեր եւ քրդերի մըն ալ զիսկը։ Այս մասին թէ եւ տեղեկագիր մը պահանջեցաւ, բայց մենք միայն տեսնաք ուստի եւ միմիայն տեսած ըլլալին յայտնեցինք, առանց երբեք ըսելու թէ որոշ կողմէն սպանն ած կամ վիրտուրուած են, որովհետեւ չէինք գիտեր թէ որոնք են սպաննողները։

«Ապրիլ 12, երկուշաբթի օր, Առաքել վարդապետը ըստ առաջարկութեան հրամանատար փաշային՝ որոշեցաւ զրկել Սասնոյ կողմերը գտնուող հայերուն մօտ եւ զրկեցաւ, հետը տանելով Ձեր բարձր սրբազնութեան մարտ 4 թւակիր ընդարձակ գիւղը, մեր կողմէ պատրաստած Սպրիլ 11 թւակիր յորդորագիրը եւ նոյն թւականաւ նոյնիմ ստ խրատական մը եւ ձեր հայրական կոնդակներէ մին։ Առաքել վարդապետ զրկուեցաւ պայ-

մանաւ, որ 6 ժամէն վերադառնայ սակայն տրուած միջոցը անբաւական էր եւ մեր կողմէ եղ. ծ ստաւարկութեան վրայ՝ կուսակալը հազիւ 9 ժամէն վերադառնալու հրաման տուաւ։ Առաքել վարդ. պետի երկուրդէ պի Շընիք եւ Սէմալ գիւղ, կամ ուր որ կարենար գտնել, որովհետեւ չէր գիտցուել թէ ո՞ր կը գտնէին ապաստանեալք եւ ուր պիտի երթար։

«Ապրիլ 13, երեքշաբթի առաւօտեան ժամը 12 ին, մինչ կըստաւեցինք Առաքել վարդ. վարդ. վրդ. հրամայեցաւ մեկնել Լաչօքանէն եւ մեկնեցանք պաշտօնական մարմնոյն հետ. մեր առջեւէն դաջած էր արդէն հրամանատար փաշան, կայսերական զօրքերուն հետ։ Հազիւ թէ Շէնքը հասած էինք թիղամօթի գոտի մեր յաւանքան, որուն քիչ մը վերջ յաջորդեց հրացանաձգութիւն եւ կէս ժամէն վերջապէս հասանք Շէնքը։ Այս գիւղը հայաբնակ գիւղ մըն էր. հոս ալ այս գիւղը հայերու կողմէ պարզած ըլլաւ մասին մեզմէ յայտագիր մը պահանջեցաւ։ Մենք յայտարարեցինք, թէ աչքով տեսածնիս միայն կրնանք յայտնել. եւ ըստ այնմ յայտարարեցինք Շէնքի տունները այլուած տեսած ըլլալին եւ Սէմալին ալ միտալ միայն վանդի այրողներուն որոնք ըլլալն մեղի անձանց լինելուն՝ որոշ բան մը չենք կրնար յայտնել։

«Նոյն օրը Առաքել վարդ. Չոր գիւղին մէջ հրամանատար փաշային հանդիպելէ վերջ, ժամը 4 ին հասաւ Շէնքը ընդ հակողութեամբ եւ քրդեցաւ ուղղակի կուսակալին մօտ, ուր կը գտնուէինք պաշ. ծնական մարմնոյն հետ եւ անմիջապէս հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ, որ ըստ իր իֆատիւն մէջ, թէ զրկուած գրերուն ի պատասխան, սպասած արդիւնքն յառաջ չէ եկած։ Եւ ըսաւ Առաքել վարդապետ, թէ պահ մը կը մտածէր զրկուած գրերուն պատասխան տալ զժողով, բայց երբ հետեւէն դիտարկով կը տեսնուի, թէ զօրքերը տակաւ կը մօտենան իրենց անդադար ու վտանգի ներքեւ կը համարին զիրենք ալ, Առաքել վարդապետին կըսուի «Ելի՛ր գնա՛», ահա՛ զօրքերը գալու վրայ են, ալ ինչ պատասխան է, որ կուզուի» եւ այն։ Այս բացատրութիւնը գրի առնուեցաւ եւ Առաքել վարդ. ստորագրած է։ Ամբողջ մարմնոյն հետ մենք ալ լսած ըլլալին ստորագրեցինք յաւանքածով մը։ Չմոռնալ յայտնելու թէ նոյն օր սկսած հրացանաձգութիւնները մինչեւ երկուր կը շարունակուին։

«Ապրիլ 14, չորեքշաբթի, Ս. Կառապետի փոխ վանահայր Տ. Վարդան վարդ. Յակոբեան եւ միւրան Տ. Ստեփան վարդ. Պաղտատարեան, ե-

րեկոյն ժամը 12 ին հասան Շէնքը եւ յանձնեցան մեր վրանին, Այս երկու վարդապետները կուսակալը բերել տուած էր զինուորներու ընկերակցութեամբ։

«Ապրիլ 15-ին հինգշաբթի օր վարդան ծերունի վարդապետը հարցաքննուեցաւ եւ իրր թէ պաշար կը զրկէ եղեր ապաստանելոց, Առաքել ձրի զրպարտութիւններ են, ըսաւ վարդապետը. առօր վրայ դատաւարի վրանը տարեցաւ եւ ամեն յարաբերութիւնէ զրկուեցաւ։ Յետոյ հարցաքննուեցաւ Տ. Ստեփան վարդապետը եւ զատ վրանի մը տակ բանտարկուեցաւ եւ միայն յաջորդ առաւօտ արձակուեցաւ։

«Ապրիլ 16-19 անգղաղ մնացինք հրացանաձգութիւն չլսեցաւ։ Սակայն ապրիլ 20-ի առաւօտ ժամը 1-ին բաղխուամ, թիղամօթի եւ հրացանի ձայները Սասնոյ Շէնքը եւ Սէմալ գիւղերու զիմացի լեռանց վրայէն դարձեալ սկսան լսել անընդհատ մինչեւ 13 ժամ։ Յաջորդ օրը Տու կէսին մինչեւ 7 ը լսեցան նոյն ձայնիւր։

«Առաքել վարդապետի վերադարձէն վերջ ուղեցինք դառնալ ի Մուշ, սակայն կուսակալն թող չտուաւ եւ ժամանակ վատկելու համար կայսերական պալատ հարցում ուղղեց։ Յետոյ կառավարչի օգնականին հետ լուր զրկեր էր, որ եթէ մեկնիլ կուզեն, գրաւոր կերպով թող ներկայացնեն, եւ իր կողմէ խմբագրած գիր մը իր գրկած իր ստորագրելու եւ մեկնելու համար. սակայն այդ գրին մէջ մեր մեկնումի ինքըն զատ ուրիշ պարագաներ ալ կային, զորս մեր ստորագրութեան ներքեւ առնել կուզէր կուսակալը։ Ինչդրանք մերժեցինք եւ միայն մեր մեկնումի մասին գիր մը գրելով ստորագրեցինք եւ ապրիլ 21 ժամը 9 ին ճամբայ ելանք Ձրիկ գիւղէն, անտանելի եւ անելի ճամբաներէ, մինչեւ կէս մէջք ցնիլ մէջ։ Գիշերուան ժամը 3 ու կէսին Մուշ հասանք։ Տ. Վարդան, Տ. Առաքել եւ Տ. Ստեփան վարդապետք ալ իրենց վանքերը վերադարձեր են։»

ՎԵՃ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Մուշի քաղ. ժողովի անդամներին)

(Իրոշակ)

ՍԱԽՆՈՑ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՐՆԸ

(Դրօշակին առաջադրած)

Սասուն 17 ապրիլ

Նախորդներով գրած եմ արդէն մարտ 31-ի եւ ապրիլ 11-ի ճակատամարտներու առթիւ, ինչպէս նաեւ ապրիլ 13-ի ահագն կռիւ մասին։ Այսօր ալ, խոստմանս համաձայն, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն կուտամ վերջին, այն է 13-ի ճակատամարտի մասին։

Ապրիլ 11-ի կռիւն կը մասնակցէին քրդեր, ձիաւար ոստիկաններ եւ զօրքերը։ Ապրիլ 12-ին Բաղէշի կուսակալը իր հետ ունենալով 5 թնդաւորներ եւ ստաւր թւով զօրքեր, ինչպէս նաեւ Մշոյ եւ Բաղէշի առաջնորդները եւ երեսկիները, կուգայ Լաճընկացիք։ Օրեր առաջ արդէն լուր տրւած էր, թէ կառավարութիւնը նախ քանակացութեան պիտի մտնէ, բայց կուսակալը մարտիկ կրնան խաբէութեամբ յանկարծակի բերել յեղափոխականները եւ Սասնոյ ժողովուրդը։ Կուսակալը այս գիտութենէն հաստատութիւն կուսակալին նաեւ իր հետ բռնի կերպով բերւած անձերը եւ թնդաւորները։

Ապրիլ 12-ի իրելեան, ժամը 10-11 կուսակալի կողմէ իբր պատգամաւոր Սէմալ կուգայ Ս. Յովանէսի վանահայր Առաքել վարդապետը։ Սա իր հետ կը բերէ պատրիարքին կողմէն եւ Մշոյ առաջնորդքաւորները զրա՞ծ ապրիլ 10 թւակիր գիւր մը, որուն տակ ստորագրած էին Մշոյ եւ Բաղէշի առաջնորդները, Առաքել վարդապետ եւ Մշոյ քաղաքական ժողովոյ անդամները։ Այս գրոյցն բովանդակութիւնը այն էր, թէ յեղափոխականները անձնատուր ըլլան եւ ապահով դառնան տեղեկներ, իսկանդացի ժողովուրդն ալ ամեն կերպով հպատակ կառավարութեան եւ սպասէ անոր շնորհներուն հակառակ պարագային՝ կառավարութիւնը խիստ միջոցներու պիտի գտնէ։

Սէմալ կը գտնուէին իրենց խմբերով Հրայր եւ Անդրանիկ, մաս մըն ալ չէ՛ւքցի, ալիանցի, կէլիկի զանցի եւ արաբի իշխաններ։ Ասոնք պատգամաւորին կը պատասխանեն թէ անմիջապէս չեն կարող պատասխանել, քանի որ իրենց ընկեր վաճառ կը դնեն Ծաղկունքի եւ մաս մըն ալ իշխաններ ներկայ չեն, պէտք է բոլորը հաւաքին տեղ մը գիշերը կամ յաջորդօրը, ժողով կազմեն, պատասխանը պատրաստեն եւ զինքը ճամբու գնան։ Պատգամաւորը կը մնայ։

Անմիջապէս Հրայր, Անդրանիկ եւ անդացի իշխաններ ժողով մը կուսումնարան, կորչեն յաջորդ առաջին Գեղաշենի մէջ ժողով մը կազմել, բայց որովհետեւ իրենց անձնատուութեան պատասխանը մեկ ժողովան պիտի ըլլար, կորոչեն պատասխանելէ վերջ Ալիանքի, Սէմալի, Գեղաշենի, Շուշի-նամակի, Տաքըքի, Իրիցուքի եւ չնգիւղերու ուժերը եւ ժողովուրդը հաւաքել կէլի, բոլորը մէկտեղ, եւ իւր-նամուտն գալստեան սպասել։ Այս բոլոր գիւղերը կրակի կը տնջին։ Անգլի-րանիկ գիշերով կը մեկնի դէպի Տաքըք մաս մը գիւղերու կողմէն։ Ալիանքի-ցիք եւ մաս մը ժողովուրդ ալ իրենց գիւղերը։

Գիշերով լուր կը տրուի վաճառին, որ հասնի շուտով Գեղաշեն։ Վաճառ 13-ի առաւօտ կանուխ կը հասնի Գեղաշեն եւ տեսնելով որ մարդ չկայ, անմիջապէս լուր կուտայ Սէմալ եւ Տաքըք, որպէս զի շուտով հասնին եւ մինչ կսպասէ ընկերներուն գալստեան հա՛ն հրացանի ձայներ եւ օդնութեան

կոչեր է՝ որ կը լսուին... Վաճառ անմիջապէս իր քով եղած մի խումբ գիւղերները քանի մը գիւղացիներու հետ կ'աղարկէ օգնութեան ու ինքն կը բարձրանայ Շուշիամբիկի գլուխ եւ միւս կողմէն ալ լուր կը դրկէ Անդրանիկին, որ օգնութեան հասնի Սէմալի։ Գեղաշեն գիւղն ուղ կը վառուի։

Առաւօտեան ժամը 1-ին, Հրայր Սէմալի մէջ հարկ եղած կ'որդադրուէ թիւները ընկել վիշ, երբ կը պատրաստուի մեկնել Գեղաշեն, կը նշմարէ, որ թիւք բանակներ Մերկէժօղանի ճամբով առաջ կուգան։ Մերկէժօղան կը կարծեն, թէ ցոյց մըն է ալ ըստ յետոյ կը համոզուին, որ կատարեալ շարժում մըն է եւ կը յառաջանան Շէնքի միջով դէպի Սէմալ։ Ահա՛ն Վիշապիս կրակ կուտան Սիւնալիս Կաշապի եւ խումբ մը յաղախութեաններ ու ներկայ գտնուող ժողովուրդը երկու մասի կը բաժնան, մէկ մասը Սեպուհի եւ Մուրադի հետ կը բռնեն Բլիկի, իսկ միւսը՝ Հրայրի առաջնորդութեամբ կը բարձրանան գիւղի վրէժի քայքայելու եւ կը պատրաստուին զինագործեան։ Կուսակալը իրարու ետեւէ հիփ անգամ թնդաւորներ արձակել կուտայ Սէմալի վրայ եւ զօրքերը երկու խումբի բաժնուած՝ կարչաւնի դէպի Սէմալ, թէ եւ մեր աղայոց գիւղերը անյարմար լին եւ իրենց թիւը շատ նազ թշնամու անպիսն բազմութեան ու բանակներուն հանդէպ, բայց որպէս զի Սէմալի ժողովուրդը կարող ըլլայ իր կիսի ու ճիւղերը ապահով կերպով անցնել կէլին, կը վանան կուսակալի զօրաց ընկացքը։

Երկու կողմէն խիստ հրացանապուծութիւն կը ըլլայ թնդաւորները անգամ մընալ կորստան եւ միւր գիւղերներ կուսին սաստիկ թիւերը եւ զինագործեան գլխարկ թիւները տեսնելով, ալ չեն ուզեր երկար մնալ եւ մանաւանդ Սէմալի կանայք ու երախայք շուրջ գէն բաւական ապահով ըլլալով՝ դէպի ետ կը քաշուին, սարի վրայ գիւղերը բռնելու ու կրիւր շարունակելու նպատակով։

Թշնամիին անհամաձայն զօրքերը եւ քրդեր [10-12,000] մեր կուսիները իրարմէ կը բռնեն։ Սարեւը ձիւն, զիւրքը անյարմար բայց մեր կործանները առանց վայրկեան մը կործանելու, պաղարկեալութեամբ կը շարունակեն կրիւր զանազան կողմերու վրայ։ Կրիւր կերկարի Միւրիարայ խորհն մինչեւ ալիանցոց գլուխը։ Անձրիի պէս կը տեղայ գնդակները եւ թնդաւորները անդադնալ կ'որոտան։ Գլուխն գնդակի հարւած մը ընդունելով Չայի մէջ կը նահաւակուի մեր անփոխարինելի ընկերը՝ Յեղափոխութեան անվատ առաքեալ շէնքի Սիւնալիս Կաշապի հետ։ Անկից քիչ մը վերջ կը նահաւակուի Սէմալի կողմէն գիւղերը ՄԱՐՏՈՒՆ ալ ուրքէն վերադարձած՝ կը մնայ իր տեղը։

Կուսիներէն մաս մը Չայի վրայով կ'եննեն կէլիի կողմը, որոնց ետեւ կը խուժէ նաեւ զօրքն ալ։ Մինչեւ այս կէտը՝ պատերազմը մեզ համար աննպաստ կը դառնայ։ Բայց երբ չորս կողմէն, Անդրանիկ իր խումբով եւ ուրիշ խմբապետներ կը հասնին օգնութեան, մեր կուսիները ուր ուժ առնելով թշնամիին կողմերը կը զարնեն եւ աւելի կատաղօրէն կը յարձակին զօրքերի վրայ։ Խուճապ մը կըսկիւր զօրաց եւ քրդաց մէջ լքակիւն փախչել դէպի ետ։ Մաս մը գիւղերներ կը մնան հովիտի մէջ եւ անխնայ կը կուտուին։ Միւսները ցրուցան կըսկսին

փախչիլ, հայեր կը խուժեն անոնց ետեւէն, կը վազեն դէպի Շէնքի եւ Սէմալի աւերակները։ Իրիկան ժամը 12-ի մօտերը կ'ուր կը վերջանայ։ Մեզմէ նահաւակուած եւ, քացի ՀՐԱՅ, Բէն եւ գիւղերը ՄԱՐՏՈՒՆ, ժողովուրդէն եւս 7-8 անձեր, քանի մըն ալ վերադարձաւ ունինք։ Թշնամիին ընկած են շատ, լոկ դատերազմի դաշտի վրայ թողած են 30 է աւելի զիակներ եւ հետեւին առած են ալ աւելի։ Կորստաւորինք մէկ մօտին մէկ պիտանկայ իսկ թշնամիին բերիւք 18 մարդէր, իրենց փամփուշտներով։

Ապրիլ 14-ին թշնամին ուր զօրքեր բերել առաւ Մուշէն։ Ապրիլ 15-ին ՉՅԵՒՄՔ աւելի զօրքեր ու քրդեր արշաւաք գործեցին Կէլիկի զանի ձիւր կողմէ Մէրկէր գիւղը, սակայն վայրկեանի մը մէջ ցրու ցաւ քրդիք միջինընդուն ալ վառուեցաւ եւ գեղը պարտուեցաւ։ Տիրաբէրքէն զօրքեր եկան եւ բանակ դրին հոն։ Կսպանան Տալուրիկի վրայ արշաւել։

Ապրիլ 16-ը անձրեւոտ ըլլալով խողովակ անցաւ, ապրիլ 17-ն ալ խողովակ անցաւ, միայն թէ ուր բանակներ հասան Մուշէն։ Բանակը կը թանձրանայ։ Նոր եւ մեծ արշաւաք մը մօտաւոր է։

Վահան

Գ. Խմբ. — Սասունէն դաշնակցական աղբիւրէ Դրօշակի հաղորդած այս տեղեկագիրը սրտատպելով, հարկ դառնցինք ստորագրել սա շորս նախագատութիւնները։

«Այս բոլոր գիւղերը կրտի կը արբուին»

«Գեղաշեն գիւղն ալ կը վառուի»

«Անմիջապէս կրակ կուտան Սէմալի ու Դաշապի»

«Իշխանձորն ալ վառուեցաւ եւ գեղը պարպուեցաւ»

Անհասկանալի կը մնան մեզ այս խօսքերը երբ մանաւանդ թուրք կառավարութիւնը կը պնդէ թէ այդ հայ գիւղերը Հայերը այրեցին։ Մեզ անհաւատալի կը թուէր այս, ու կը ապաստենք որ հակառակ հաստատութիւնը Դրօշակի այս տեղեկագիրը աւելի մօթի մէջ կը թողու ալ կէտը։

ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ

Ե Ի

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏՈՒՆ

Ճարոնի մէջ ներկայ պատերազմի առթած տպւորութիւնները հետեւեալ կերպով կը բացատրեն թօքի ճարտական թերթերը։

Ժիւլի Շիւքո այսպէս կըսէ. «Ռուսիան եթէ չը պատժուէր յաւիտեանապէս պիտի մնար մեծամիտ գրգռիչ մը, վտանգ իր կարեւորութեան վրայ, ազատ մեծնելով իր գոյ դառնելու ետեւէն, ինչպէս Եւրոպայի նոյնպէս եւ մայրաքաղաքի մէջ։

«Ճարոնի յաղթութիւնը յաւազգիւր կան Զինատան մը եւ լաւագոյն կառավարուող Գորէա մը մէջ տեղ պիտի բերէ, այս երկու երկիրներն ալ պիտի ըլլան անկախ եւ բաց վաճառականութեան ու ամբողջ աշխարհի երթեւեկութեան առջիկ։

«Երբ պատերազմները առանձինն մնան իրենց կուր վերջանելու համար, ան շուտ պիտի վերջանայ։ Բայց այն վճարքները որ կըլլան փոխառութեան մը ձեւով կամ տորմիզի մը համար, պիտի ծառայեն միայն պատերազմը երկարելու ի մեծ փնտրուի երկարողութիւնը միջազգային վաճառականութեան»

«Ճարոնի թայմը» կը զբաղի չէզոքներու խնդրով։

«Աւելորդ է ծածկել այն իրողութիւնը թէ աղգային կարծիքը, այս երկրի մէջ, հետզհետեւ աւելի կը գրգռուի այն բանով որ եւրոպական պետութիւններէ ունեւ չէզոքութեան սկզբունքին օրինական պարզ խնդրոյ մը ձեւը տալ կը միտին հաճելի երեւնալու նպատակաւ մեծ եւ հզօր Ռուսիոյ տրիշ խօսքով ձգտելով նպատաւորել մեր թշնամին կուսակցութեամբ։

Նիշի Նիշի Շիւքոյն կը զբաղի այն շշուկներով որ տարաձայնուեցան միջամտութեան մը կարելիութեան մասին։

«Չէզոք պետութեանց շատ օգտակար պիտի ըլլայ թողու ճարոնի որ ներկայ պատերազմի մէջ իր ծրագրերն ու գլուխ հանէ։

«Ճարոնի աղգային քաղականութիւնն է բաց նաւահանգիստ եւ հաւատարմութիւն վաճառականութեան ու Մանչուրիոյ մէջ յարաբերութեանց մասին եւ մեծ մեր կողմէ զգուշացած ենք պատճառ ըլլալու ներկայ պատերազմին, որուն համար մեր ապագան վտանգի գրած ենք։

«Այս կերպով, մեզ մինչեւ պատերազմ մը ալ պատճառին ու նպատակին տեսակետով մենք կատարելապէս համաձայն ենք Եւրոպայի ու Ամերիկայի պետութեանց հետ։ Այս պայմաններուն տակ կանխահա պիտի ըլլար միջնորդութեան մը մասին խօսիլ։

Նիքթոն այսպէս կը խօսի Ֆրանսայի ընթացքի մասին։

«Ֆրանսան կրնայ կարծել թէ Ռուսներու փնտր կը զօրացնէ Անգլիան եւ Գերմանիան զինքը տկարացնելով, եւ ուստի ինք պարտաւոր եղած ըլլայ ճարոնին արդիւնը որ պատերազմէն յաղթական ելնէ։ Եթէ ֆրանսան յաջողէր պահել Գերմանիոյ բարեկամութիւնը եւ ապահովել Անգլիոյ ձեռնպահութիւնը, իսկ ինք յայտնի կերպով օգնէր Ռուսիոյ, արդիւնքը ճարոնի համար արհամահի չէր ըլլար։ Բայց եթէ իր բարեկամութիւնը Ռուսիոյ համար միայն անուխ եւ ուստի հայթայթելու մէջ կը կայանար, Ֆրանսան քիչ բան պիտի շահէր Ռուսին կողմէն, մինչդեռ ճարոնի սաստիկ բարեկամութիւն մը պիտի պատճառէր։»

Ասանի—Շինարարները գերիին վրա տանքի ուրուականը կը ծաղրէ :

«Պատերազմի ծագումնէն առաջ եկած հակաճարտարական զգացումը Գերմանիայ մէջ ճարտար. սէր հասանքին յաղթեց : Իրաց այս վիճակը կրնայ վերագրուիլ այն ուրուականին զորագերիին վրանդ» կը կոչեն , և որ յորինուած է Գերմանիոյ կայսեր չափազանց երեւակայութեամբը : Արեւմտեփի մէջ բոլոր ուսեալ մարդիկ լա գիտեն թէ մինչև որ աստիճան լուրջ կրնայ նկատուիլ Վերհէլմի : Կայսեր ուրուացուցարարութիւնը :

«Ոմանք , զէթ , տրամագիր են անհանգիստ ըլլալու պատերազմէն յետոյ ճարտար ունեւալիք փառասիրութեան մասին : Մենք անգամ մըն ալ անայլալի կերպով զանաք կը վստահացը նենք թէ , որչափ որ Վերմենք յաղթական ելլենք պատերազմին մէջէն , մենք մեզ չպիտի թոյլատրենք միշտու անանկ գործողութիւններու որոնց արդիւնքը ըլլայ մեզ ապօրէն առաւելութիւններ տալ միւս պետութեանց վրայ : Մենք պիտի պնդենք միայն օրինաւորին վրայ լայց , նաեւ մենք չպիտի ներենք որ օտար մը արգիլէ լաւագոյն եղանակաւ կարողութիւնը աշխարհակը հազդեցութիւնը զոր մենք ստացած պիտի ըլլանք իբր արդիւնք պատերազմի» :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհ կալութեամբ ստաւանք հետեւել նոր գիրքերը : Մի ճանաչող Վիլհելմ Բայրական իշխանութեան վրայ :—Գրուած Բալուրանէ և ապագրուած Նիկոսիայի կիպրոս) Աղղ. Կրթարան Որբանոցի

ապարանին մէջ : Այս գործը հայկական չորրորդ հարստութեան ծագումը , հայ ազգի կատարած պատուարներ գերը , և չափազանց ատեն , և չափ մը պատմական մանրամասնութիւններ թուելով , կուտ հաւատքով մը կը խօսի բնութեցողներուն թէ Արշակունեանց անկումէն (65) տարի անցնելէ և Հայաստանը քար ու քանդ ըլլալէ վերջ մայր երկրէն դուրս , Տոբոսի բարձունքներուն լայն հաստատութիւնը և չորս 300 տարի պատուաւոր ու փառաւոր կերպով ապրող հայկական իշխանութիւնը անջնջելի փաստ մընէ թէ հայ ազգը ունի իր մէջ «ինքնապաշտպանութիւն» բնագոյն , ազգային հպարտութեան զգացում և սեփական հիմնադրութեանց նախնականութիւն» : յատկութիւններ որոնք նոր հայկական հարստութիւն մը վերականգնելու անհղիչ հաւատքը կը ներշնչեն մեզ :

Հեղինակը կը խոստանայ նաեւ կրթիկութեան արդիւնքը ձգել գիրքը գնողներուն :

Գինն է 3 ֆր. 1) սանթիմ. Ստանալու համար գիմել Նիկոսիայի Հայ Որբանոցի Տնօրէնութեան :

Միշտ Պէշիկաշեանի ֆերուածներու ու անոնց հաւաքածոյն ըստ ընծ յուած է «Ա. Կիսի» ապարանէն : Տ. Չապանեան զորքային քերթութեան ընդ կցած է նաեւ անոնց աշխարհաբար թարգմանութիւնը և չափ մը ծանօթութիւններ : Գիրքը կը բաղկանայ 230 մեծագիր էրաններէ : Գինն է 4, ֆր. 50 սանթիմ :

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

Դանի մը օր առաջ իմացայ թէ Մարգարէականի ստորագրող վարժապետը յառաջիկայ տարեշրջանին համար ալ իբր ուսուցիչ տեղւոյս վարժարանին մէջ պահելու կուգորի եղբւր : Անշուշտ ընթերցողները զարմանալի պիտի գտնեն այս լուրը , պիտի աւելնէ որ այդ պարտն էր որ իր մէկ պաշտօնակիցին հետ կոխու ունենալով , իր անխառն

թիւնը ծածկելու համար ինքնէ յիշուրին միջամտութեան գիմելը ընդդէմ Հոգաբարձութեան : այդ պարտն էր որ վարժարանի սրահին մէջ 3 վարժարաններ անպատուեց քաշկոտեց , այդ պարտն էր որ իր խօս կուտակեցաւ իր խառնուրդը տղայոց եղբայրսպանութիւնը քարոզեց ըսելով «երկուսուր պէտք է ունենայ , մէկը թուրքին և միւսը հայկականներու կուրծքը միմեկու համար և » : այդ պարտն էր որ աշակերտներու աղջիկ (Աստուծոյ դուստր) կուրծքայ և անաստուածութիւնը կը քարոզէ :

Միջոց իրաւ. է ասանկ մէկը պաշտօնի կոչելու լուրը :

Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Օրմանեան պատրիարքը անցեալ չորեքշաբթի օր կրկին ելաւ քաղաքի պալատը գնաց Ա. գործադատարին հետ : Այս վերջերս Պատրիարքին անընդհատ Գառը և Պալատը վազվզելը Սասունցի թշուառներուն օգնութիւն մը ձեռք բերելու համար է : Այս խեղճերը որ այսօր Մուշէն Սասուն կը փոխադրուին , հոն միայնակոյտներէ և աւերակներէ զատ բան մը չի պիտի գտնեն , ոչ տուն , ոչ ապաստանարան , ոչ կահ , կարասիք և ոչ ուտեստ : Պարէն ստացուած նամակի մը տեղեկութեանց նայելով , վարչական կրկին ժողովներու որոշմամբ , Պատրիարքը աղբւրսագիր մը ներկայացուցած է Պալատ , խնդրելով որ թշուառներու վիճակին նիւթական գարման մը ընելու համար հրաման տրուի : — Աստուծոյց—Օգնութեան Սընտուկի խնամակալութիւնը իբր նախնական գրամագրութիւն 300

ուկի գոյացուցեր է , ունեն տուկուով կարող վարժապետներուն աշակցութիւն պիտի ըլլայ :») Գրամագրութիւն անձեռնմխելի մնալու պայմանաւ :

ՍԻՆՍՏՐԷԻ ԹԱԳ. Խորհուրդը կը խնդրէր տեղւոյն եկեղեցիէն վրայ քահանայ ձեռն. գրել Պերուանդ Ղօնչէկիւնեանը կրօն. ժողովը վերջին նիստին որոշած է գրել Թագ. Խորհուրդին որ սպասեն մինչև Պալատի վրայ Առաջնորդին իր վիճակը գալուն :

ՍՈՒՎԵՆԱՅԻ Եկեղեցւոյն ընծայացու ներկայացուած Պ. Մկրտիչ Միթարեանի արժանաւորութիւնը քննելու համար , կրօն. ժողովը ձեռնագրութեան հրամանը առայժմ յետաձգել որոշած է :

Այժմ Սուրենացիք ևս մեր հետ թող աղօթեն որ Պալատի Ս. Առաջնորդին գալուստը վտւթացուի , որով իրենց քահանայութիւն ալ ձեռնագրութիւնը կը գիւրանայ , եթէ արժանաւոր ի : ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսը որ իր Թեմերը այցելութեան ելած էր , Զէյթուն հասեր է յունիս 12 ին :

ԵՒԵՍԻՈՅ ՄԷՋ բանտարկուած 6 հ յեր ազատ արձակուած են :

Ս. ՍԱՀԱՅՈՅ և Ս. Սարգսյայ տունին առթիւ ինչպէս ամէն տեղ և ամէն տարի ազգային վարժարաններու մէջ հանդէս կը կատարուէր , այս տարի հակառակը ըլլալով Վառնայի ազգասէր վարժապետները հարկ չեն գատած այդ նուիրական տունը պատշաճօրէն տոնել : Ի՞նչու արգեօք :

ԲԱՂԷՇԻ Հայոց առաջնորդարանի ժողովոյ կողմէ նամակ մը հասած է Պատրիարքարան , որով

ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(Սրտասպաւած «Բանասէր» Հանդէսէ)

(Շար . նախորդ թիւէն)

1828 թուի ապրիլի 28 ին կրասովակին զորս քնաց Նիւսանից գէպի Ռուսաստան : Այն վրայ փառքով ճանապարհ գրին նորան , որ համեմատած իր կրած անքա ախտութեանց հետ նա միայնագոյն միթիարուեցաւ : Մի ախտառան առաւ է , թէ կրասովակուն տուած պատիւները չէ թէ նորա աստիճանին էին վերաբերում , այլ իբր սեպհական անձին :

Տփղիսի հայերից մի պատգամաւորութիւն շատ պիկ էր յայտնել նորան շնորհակալութիւն՝ Հայ ազգին ժառանգած ծառայութեանց համար : Գրեթէ անի դուր հասած ձերուին Եփրեմ կաթողիկոսը օրհնեց նորան՝ անանկներին խնամք տանելու համար : Ներսէս Արքեպիսկոպոսը էջմիածնի հոգեւորականութեանը գլուխը կանգնած բարի ճանապարհ մաղթեց նորան մի ճառախօսութիւնով , որի մէջ կրասովակուն անուանում է քրիստոնէութեան թշնամիներին ձեռքից Մայր Աթոռի ազատարար . իսկ նորա ստորագրեալներն ևս ամբողջ գինուորակա-

նութեան կողմից մի ուղերձով ներկայացրին մի մեծ պատիւ , որի մէջ փայլում էր կրասովակուն բոլոր քաջագործութիւնները :

Մի քանի ամիս հազիւ էր անցել , որ կրասովակին հետեցել էր կովկասից և ահա հեթիւ հասաւ : Ներսէս Արքեպիսկոպոսին :

Առաջին անգամն ամենքը գնահատում էին Ներսէսի գործունէութիւնը և նորա ցոյց տուած ծառայութիւնները : Այս բանում կաթողիկոսի համակրութիւնը ի հարկէ մեծ գործ էր տեսնում :

Պարսկական պատերազմը վերջանալուց յետոյ թագաւորը պարսկաւարելով ձերուին Եփրեմ կաթողիկոսին սուրբ Ալեքսանդր Նեփաղու ալմաստայ չքանչանով [առանց զարգարանքի] Մի ժամանակ էլ նոյն չքանչանը տուեց Ներսէսին հետեւեալ գրութեամբ (Դիւնիւրիւր) :

« Ի վաղուց անտի , գրում է թագաւորը , դուք ցոյց էք տուել Ռուսաստանի ձեր անձնութեանը նոյնը արիք մասնաւոր և ներկայ պարսկական պատերազմի ժամանակ . ու ջերմեանդութիւնով շարունակ մեր զօրքի հետ մասնակից լինելով անխնայ անձնատուր էք լինում վստահելի : Գինեւրալ ատիւտանա Պապիւիչը շատ անգամ է տեղեկութիւն տուել մեզ ձեր գովանի քաջագործութեանց մասին , յայտնելով թէ ամբողջ պատերազմի ընթացքում դուք մեծ եռանդեամբ ծառայում էիք Ռուսաստանի շահերին , նորանով , որ ախտաւում էիք ձեր հանձնարել խորհուրդներով , յորդորեն-

րով և անձնական օրինակովը ջերմ համակրութիւն զարթնացնել և պահպանել Հայ ազգի մէջ դէպի մեր դահը . Ձեր այնչափ երեւելի ծառայութիւնները փառաւոր և նշանաւոր անելու և իմ առանձին լարեհաճութիւնը ամբողջ Հայ ազգին ցոյց տալու համար ևս հաղորդ եմ անում ձեզ (պարգեւատրում եմ) սուրբ Ալեքսանդր Նեփաղու չքանչանին » :

Սակայն շատ չանցաւ , Պապիւիչի յարաբերութիւնները Ներսէսի հետ փոխուեցան :

Հատուտ ապացոյցներ կան , որ պնդում են , թէ յարաբերութիւնները լարուելու զինաւոր պատճառը Ներսէսի գրած մի թուղթն էր : Այդ նամակը նա գրել է Պապիւիչին նորա Դէպիւրսան և դաժ ժամանակը : Նամակի մէջ նա յայտնում է իւր կարծիքը Մակուայ խանութիւնը Ռուսաստանին միացնելու և պարսկական նոր սահմանագծի մասին :

Ներսէս ամենայն իրաւամբ կարծում էր , որ սահմանագիծը Նախիջեանից սկսած պէտք է իջնէ արեւմուտք ոչ թէ Նրասիւի ուղղութիւնով , ինչպէս արդէն վճարած էր , այլ պէտք է անց կենար ուղիղ գծով լեռնաշղթաների միջով . ուղղակի մինչև սահմանական սահմանը , որպէս զի Պարսկաստանը մի սուր անկիւնով չը մանէր Ռուսաց երկիրը : Պապիւիչը նորա տուած այն խորհրդից վերաւորուց և չընդունեց :

(Շարունակելի)

կը խնդրուի որ իրենց առաջնորդ Տ. Եղնիկ վ. Գալստիքեան որ այս միջոցին Մուշ կը գտնուի արտօնուի իր վիճակը վերագառնալու: Եղնիկ վարդապետ ևս Մուշէն յունիս 2 թուակիր նամակով մը հաղորդած է Պատրիարքարանի թէ Մուշի առաջնորդ Գնէլ վ. անցագիրը առած ըլլալով, մեկնելու կը պատրաստուի: Ինչպէս գրած են արդէն Պատրիարքարանի Խառն ժողովը Տ. Վահան վ. ը փոխանորդ կարգած, որ Բաղէշի առաջնորդին հրահանգներովը պիտի պաշտօնավարէ Մուշի մէջ:

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա
ԷՐՄԷՆԻՍՏԱՆ

Էրմէնի մէսէլէսի իշխն Լօնտըրատա պէօյիկ պիր զօնֆէրանս թէճէմմիւ օլընար. ֆրանսիայի իթալիալը վէ ինկիլիզ մէպուտան վէ իւլէմաւընտան 250 գէվաթ թօրլանմը ըտը Պու զօնֆէլանսըն թէֆէրուաթը իւլէրքի նօմէրօմըզա թէէի իրլէթէրլիֆ օլընան պիրինճի գարաը թէթիւմէթէն պուրայա տէրճ իտէրիզ:

«Փրանսըզ, իթալիա վէ ինկիլիզ միլլէթլէրի պէյիլնտէ սամիմի իթիւաֆ հուսուա կէլմիշ օլմասընտան մէճլիսիմիզ մէսըր օլմապլէ պէրապէր, Կիւրլին ահանմէսինին 23 վէ 61 ինճի մատտէլէրի իւլէ մուգարրէր օլան իսլահաթը Սամանը հիւքիւմէթի էվրոքա վէ Ասիա վիլայէթլէրինտէ իճրատան ֆիգանը պիր թարզլէ սարֆը նազար իթտիկի զայէթ էսէֆլէ թէպէյիւն իտիլտի:

Պիւթիւն թիւրքիա վիլայէթլէրինտէ առիլ վէ ինսանիյէթլի պիր իտարէ թէէսիսի իշխն Բաբիլ, Բօմա վէ Լօնտրա գապլինէլէրինին միւսթաճէլէն թէտապիրի մուէսիթէ իթթիւալ իթմէլէրի մէճլիսիմիզտէն թափսյէ օլընըր:

Էվլէլէթի նուզլիսէմիդտէ եազրլտըլը իւզրէ, Բրէզլէնտէ թէլէկըրաֆանէի իհաթէ ու գապլի իտէն ասքէրլէր թէէսիւրաթտա օլան մաաշլարընըն էօտէնմէսինէ վէ 15 կիւնտէն սալը վէրիլէճէթլէրինէ թէէմին օլընարապ թէլէկըրաֆանէի պրազմըլար տըր:

—Մասգաթտա գօրէլա զուհուր իթմիշ վէ 5 կիւն գարանթինա գօնուրմուշ տըր:

—Բօրթ-Սայիտտէն վէ Ատէնտէն կէլէն մալլէր իշխն գարանթինա գապլմըլ տըր:

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Ե Պ Ե

ԼՕՆՏՈՆ 20 յունիս—Թօքիօտան «Բէյթըր» պիւտիլիտիկի իւզրէ վաւարիզտօք ուս տօնանմաը Ամիրալ Գա միմուրանըն տօնանմաը էօնիւնտէն գաշմայա մուաֆազ օլտու:

—Պիր ըրա հարպ սէֆինէսի

բազար էրթէսի կիճէսի Բօրթ Արթուր իլիմանընա կիւնէկի էսնտաճ պիր թօրթիլէ չարքըլուպ, պաթմըշ օլարըր, քէզա պիր ըուս թօրթիլէօր տախի զարգ օլտըլը աթիւալ թօկօ պիւտիլիտի տիր:

ԲէթիւրՊոլիսի 20 յունիս—(Բէսմի) ժէնէրալ Սախարովըն ախնքի թէլէկըրաֆըն պէյիւր իւզրէ, գազարլար ճարօն գըրսփուզ առքէրլէրինի Սիատիտն քէօյիւնտէն կէրի սիւրմիւշլէր:

—Ամիրալ Ալէքսիւվին Բօրթ-Ալթուր գօմանտանընտան ալուպ 2արա վէրտիկի հալաւիտաթ իւզրէ, յունիս 10տա Բուս տօնանմաընըն ուղչարը չըգուպ ճարօնըլար իլէ վուրուշմաընտա քէնտիլէրինտէն հիշ պիր վաբօ զայպ իթմէթիւլին կէրի տէօնմիւշ, վէ ճարօնըլարտան իսէ կէօնա էն ազը իքի թօրթիլէօր պաթմըշ Էմըշ:

—Բուս թէլէկըրաֆ աթանընա յունիս 18 թարիլլէ Լիւսօ-Եանկտան պիւտիլիտիլ տիր: «Ճարօնըլար զապլի իթտիքլէրի մէվզարը պըրազուպ կէրի չէքիլ մէքտէ տիրլէր: Սըլարըն Լիւսօ-Եանկա սօզրու իլէրլէմէսինին մաքսէտի ֆուրօքի վէ Սքու մէնէրալըն օրտուարընըն Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկէ կլթմէսինի սէթը իթմէթ իմ, 2, ճարօնըլար եէնի եէթիլէն ըուս առքէրլէրինտէն իհաթէ օլընմազ գօրզուը իլէ Գօրէլայա չէքիլմէքտէ իմիլլէր:

—Ժէնէրալ Գուրօթլէրին տախի յունիս 17 թարիլլէ 2արա վէրտիկի թէլէկըրաֆէ ճարօնըլարըն Հոյշու վէ Թաշիշաու Եօլլարընտան իլէրլէմէլէրի թաաթիլ իթտիքլէրինի պիւտիլմիշ տիր:

—ճարօնըլար յունիս 13 տէ Բօրթ Արթուրա եազըն իւշ մէվզըլըր զապլի իթտիքլէրի Գուրօթլէրինին բարօրթը իլէ տախի թաաթիլ օլընըլար: Պու միւստտէմէլէրտէ ըուսլարտան 7 գապլի թարթէլէնմիշ վէ 200 նէֆէր էօլմիւշ: ճարօնըլարըն տախի իսլըլ թէլէֆիաթը օլմուշ տըր:

ՍՕՆ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐ

Թօքիօ 21 յունիս—Ամիրալ Թօկօնըն իշարը իւզրէ, մահի հալըն 14 ինտէ եարը կիճէտէ թօրթիլէօր տօնանմաը Բօրթ Արթուրըն ուղչքէօրֆէլինտէ պիր ըուս հարպ վարօրը իւզրիինէ հիւճումէ անը զարգ իթմիշ: Պուտան սօնրա մէվքիւր տօնանմա ըուս գօնթը-թօրթիլէօրլէր իլէ վուրուշուպ անլէրտէն պիրիսինի պաթըրտը ճարօնըլարտան 14 քիշի էօլիւ վէ 3 քիշի եարէլի տիւշիւշ:

—Լօնտոն 21 յունիս—«Բէյթըր» պիւտիլիտիկի իւզրէ, Գալստիքեան մահի օլմուրըր օնպէպի իլէ ժէնէրալ Գուրօթլէրին կէրի տէօնիւպ Հայշէնէ կիթմիշ տիր:

Թալլիկի պօղազը ըուսլարտան թէքրար զապլի օլընմազ հալաւիտի սահիճ տէկիլ տիր: Նէ ճարօնըլար վէ նէ տէ Բուսլարանը զապլի իտէճէք գաւար զապլէ թէ մալիք տէկիլ իտիլէր: զիւրա չաւուրար թօրլարըն իլէրլէմէք սինէ մանի օլըլարար: պու սէպէպլէ իքի տիւշման առքէրլէրի մէվքիւր պօղազըն իքի թարաֆընտա պէքլէմէքտէ օլաճազլար:

—Բէթէրսպուրկ 21 յունիս—Բուս թէլէկըրաֆ աթանըն իշարը իւզրէ Գալստիքեան թէհրանա գաւար գօրէլա եալըլմըշ օլմալլէ, կիւնտէ 150 քիշի էօլմէքտէ իմիլլէր:

—Բէթէրսպուրկ 21 յունիս—(Բէսմի) ժէնէրալ Զախարովըն ալտըլը մալիւմաթ իւզրէ, Սուհան ճիլլարընտա ճարօնըլար 50,000 գաւար ասքէր թէճէմմիւ իթմիշ տիրլէր: ճարօնըլար Զալին նամազազըն էհէմմիլլէթլէ մէվզըլարը իշլալ իթմէքտէ տիրլէր: ֆազաթ Հայշէնէ ազրու հարէքէթ իթմիլլար:

—Թօքիօ 21 յունիս—(Բէսմի) Եէսիլ տիւշէն ըուսլար իւզրիինէ ճարօն ասքէրլէրինէ իոնտա օլընան ճիւնայէթլէր էստաղը օլտըլընը վէ աքսի օլար Գ ըուս եատէլլէր ճարօնըլա, ըն թէտա վիսինտէն մէմուսիյէթլէ պէյան իթտիքլէրինի վէ էօլէնլէր իսէ քէմալը ըայէթլէ տէֆին իտիլտիքլէրինի ճարօնըն իքիինճի օրտու էրքիանը հարպ ըէյիսի իլան իտէյօր:

—Պիւրաա 21 յունիս—Գրալ Բէթրին թաճ կիլինմէք զիյնէթի սեպուսմէր 7 տէ Ժիշա մանաթըրընտա իճրա իտիլլէսինի մէճլիսի վիւքէլա թահիլը գաքրաա ալտըր:

—Լօնտոն 21 յունիս—«Եօրթ» նամ պիր ճանիմարքա վարօրլէպրիտ առալարընտ եազըն գումա օթուրմուշ օլտըլը վէ տէրաւինտէ պուլընան 700 Եօլմը վէ 80 թապֆէլէրտէն եալընըլ 101 քիշի գուրթուրմուշ օլտըլը Ա. Բէյթըր է պիւտիլիտիօր:

—Լօնտոն—Թօքիօտան (Բէյթըր) պիւտիլիտիկի իւզրէ, Փրանտա վասիթաթը իլէ Բուսիա Բօրթ Արթուրաթի թօրլար վէ վարօրլար իլէ պէրապէր չէհրի ճարօնըլարա թէսիլ իթմէք ֆազաթ ասքէրլէր իթիպար է տըշտըր չըգմազ թէքլիֆինտէ պուլընտըր միւրթէվի իմիշ: Պու հալաւիտէ ինանըլմայօր:

—Բէթէնսպուրկ 21 յունիս իմէրաթօր պու կիւն պիր իւրազ իլէ պիրինճի օրաուլը սիլահալթընա տալէթ իտիյօր:

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Վ Ի Է
Թիպէթտէ ինկիլիզ առաքիրի վէ Թիպէթլիէր պէյիլնտէ Եէնի պիր միւստտէմէ վուգու պուրտու: Թիպէթլիէր պէօյիկ թէլէֆիլաթ վէրտիլէր: Ինկիլիպլէրտէն պիր զապլիթ էօլտիլ իրի զապլիթ վէ պէշ ասքէր եարէլէնտիլէր:

—Եունան գրալիցասըր, մալստուըր քրէնա Նիքոլա վէ գէվճէսի Բուսիայա միւթէվէտճիհէն հարաքէ իթմիլլէր:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՍԵՆՈՐ ԲՐԱՆՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութեան Էրրօրդ Ժողովը որ պիտի գումարէր յունիս 12ին անգամօր մեծամանութիւն չը գոյանալով յիւսածգուեցու յառաջիկայ կիւրակէ յունիս 27 ին կիւս օրէն վըրլ ճիւղ ժամ 2 ին ազգ. վասթարանի սրահին:

Ըստ տրամադրութեան կանոն պիրթ. Երրօրդ յօդուածին Գէրկայ եղող ազամիկը մեծամանութիւն պիտի կազմեն եւ պիտի ձեռնարկեն Գարծ. Ժողովայ հաշիւնը վաւարացնել եւ սոր գործ. Ժողովայ ընտրութիւն կա. տարել, որով քոցակայ եղող անգամիկը վիւրջն գիտազմութիւն ընկու: Իրաւաւոր չըպիտի ունենան:

Սուտի լիայոյա ենք որ ընկերութեան պատ. անգամիկը ներկայա իբր հրաւիր պիր ընդոն իւրով պիտի բարեհաճին որպէս ծածու ներկայ գրանուիլ եւ իրենց անգամական պարտա կ'անութիւն կատ ընէ:

Մնամք Յարգանք
Ի զիմաց ընդ. Ժողովայ գիւհի
առանձնապիս առնապիս
Ա. Փաւլաշան Կ. Գէորգեան

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ, յունիս 19	
20նի է	
ՊՈՒՎՏԱՅ	
Վալօն	54 59 իւպ. 7-80/10-70
Արապա	52 60 իւպ. 8-10/80-
ԱՐՔԱ	
Վալօն 100 քիլո	7.50/7.70
Արապա 42-45 իւպ.	4 20 4-60
ԵՌԻԱՅ արապա 33/36 իւպ.	4.20/4.80
Վալօն 100 քիլո	11.20-
ՖԱՍՏԱՅ	
100 քիլո 17/19-	1
Արապա 100 քիլո	18-19
ՏՈՐԸ արապա	5/8)-6, 20
ԲՈՂՈՉ արապա 55-60 իւպ.	8-80/10-
ՄԻՍԻՐ Վալօն	6. - 6 85
ՉԱՎՏԱՐ	
արապա	6.-6.40
«	
Վալօն 6.40-7.60	
Կիւնտէ 30-40 վալօն վէ	40-50
արապա կլմէքտէ, վալօն մուսթիլէսի	
նարօլէն 20 քիլ, արապա մուսթիլէսի	
նարօլէն 20 80.	

Опозореніе А. Курбетянъ
печатница "Взаимность" — Варна.